

TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 4. februar 2020 truffet vedtak i

- Sak nr:** 20-083 (arkivnr: 20/3019)
- Saken gjelder:** Klage fra A på lagdommerne B og C og kst. lagdommer D ved X lagmannsrett
- Utvalgsmedlemmer:** Bjørn Eirik Hansen (leder)
Heidi Heggdal
Ketil Myhre
Eva Albertsen Malt
Turid Ellingsen
- Offentlighet:** Vedtaket er offentlig, jf. offentlighetsloven § 3.
- Vedtak:**
1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder forhold Tilsynsutvalget ikke har anledning til å vurdere.
 2. Det foreligger for øvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor lagdommer B , lagdommer C og kst. lagdommer D.

Innledning:

Ved brev av 5. november 2020 har A klaget på lagdommerne C og B og kst. lagdommer D ved X lagmannsrett.

A har fremsatt separate klager på de tre innklagede dommerne. Ettersom klagen gjelder samme underliggende sak og samme rettsmøte, finner Tilsynsutvalget det hensiktsmessig å behandle klagen samlet. Klagen er derfor registrert under samme saksnummer.

Klagen gjelder dommeratferd. Klagen er forelagt lagdommer C, kst. lagdommer D og lagdommer B, som ved brev av henholdsvis 24. november, 26. november og 1. desember 2020 har avgitt uttalelse. Lagdommer C har i tillegg den 5. januar 2021 avgitt uttalelse. Utvalget har videre innhentet uttalelse fra partenes prosessfullmektiger. Klagen er alle supplert ved brev av 17. desember 2020, 12. januar 2021 og 13. januar 2021. Klagen rettet mot lagdommer C er i tillegg supplert ved brev av 4. januar 2021.

Førstelagmann E ved X lagmannsrett er orientert om klagen.

Saksfremstilling:

Den underliggende saken gjaldt kontraktsbrudd knyttet til drifts- og vedlikeholdsansvar i velforening. Klager var ankemotpart, og ankende part var flere av medlemmene i velforeningen. Ankeforhandlingen ble avholdt 1. og 2. oktober 2020, og kjennelse ble avsagt 29. oktober 2020.

Klager – A – har i hovedsak vist til følgende:

Ad kst. lagdommer D

Klagen gjelder brudd på Etiske prinsipper for dommeratferd pkt. 1-5 og 7.

Klagen dreier seg i hovedsak om non-verbale uttrykk/kroppsspråk. Dommeren hadde positiv holdning/kroppsspråk til ankende parter og prosessfullmektig med smil og nikk. Det var også fravær av spørsmål til ankende parter eller prosessfullmektig. Samtidig hadde dommeren negativ holdning/kroppsspråk til ankemotpart. Det var fravær av smil og nikk, alvorlig mine med kritiske blikk og smale/hatske øyne i hans retning og rynking av øyebryn/panne. Dommeren fremsto ikke objektiv.

Motparten, motpartens prosessfullmektig og vitne fikk holde på hele første dag i retten med å fremsette injurier og feilaktige påstander som ikke hadde relevans for saken, uten at dommeren fulgte opp, grep inn eller utfordret dem.

Dommeren ble observert i en lengre hyggelig passiar med en av de ankende parter i kantina i lunsjen, med en varighet på ca 4-5 minutter. Det var åpenbart at de kjente hverandre på det private plan. Dommeren har tilknytning til en av sakens parter og skulle aldri vært dommer på saken. Dommeren svarte nei på spørsmål fra rettens leder om kjennskap til noen av partene i saken. Dette er meget alvorlig og kritikkverdig, og han har ikke tiltro til at dommeren har avsagt kjennelsen uavhengig og upartisk.

I tillegguttalelse datert 17. desember 2020 har klager blant annet uttalt følgende:

Hans kommentarer til dommerens uttalelse blir de samme som hans kommentarer til dommer C sin uttalelse.

Han fastholder også anførselen om at han så dommeren i prat med motparten i kantina.

Ad lagdommer B.

Klagen gjelder brudd på Etiske prinsipper for dommeratferd pkt. 1-5, 7 og 11.

Klagen dreier seg om non-verbale uttrykk/kroppsspråk. Dommeren hadde positiv holdning/kroppsspråk til ankende parter og prosessfullmektig med smil og nikk, samt verbalt vennlig toneleie i tiltale til prosessfullmektig. Det var også fravær av spørsmål til ankende parter eller prosessfullmektig. Samtidig hadde dommeren negativ holdning/kroppsspråk til ankemotpart. Det var fravær av smil og nikk, alvorlig mine med kritiske blick og rynking av øyebryn/panne. Dommeren var krass og kritisk i toneleie, forutinntatt og fremsto ikke objektiv. Dommeren fremsatte flere kritiske spørsmål til både han og prosessfullmektig, og spørsmålene ble fremsatt på en måte som bar preg av irritasjon og kranglevorenhet.

Det virket som at dommeren hadde tatt standpunkt i saken ved aktivt å gå inn for å argumentere med hans prosessfullmektig om hvorvidt man kunne få dom. Dommeren fremsatte også spørsmål av typen «vil det bli bedre om man får en dom?».

Det faktum at saksdokument klart viser at ankende parter utallige ganger har endret forklaring og fremsatt usannheter og uriktigheter, var dommeren ikke interessert i å ta rede på eller belyse.

Motparten, motpartens prosessfullmektig og vitne fikk holde på hele første dag i retten med å fremsette injurier og feilaktige påstander som ikke hadde relevans for saken, uten at dommeren fulgte opp, grep inn eller utfordret dem.

Det virket ikke som at dommeren hadde satt seg godt nok inn i saken. På siste dagen spurte dommeren om man mente at saken gjaldt brudd på kjøpekontrakt. Dette burde dommeren vite, da det tydelig fremgår både av saksdokument og påstand.

I ettertid har han fått kjennskap til at dommeren har et nært vennskap med motpartens prosessfullmektig. De er venner på Facebook, og er observert til å like hverandres innlegg. Etter å ha mottatt denne informasjonen ble det helt tydelig for han at dommeren var inhabil, noe som etter hans mening forklarer forutinntattheten. Dommeren svarte nei på spørsmål fra rettens leder om kjennskap til sakens parter, noe som var en usannhet. Dette er meget alvorlig og kritikkverdig, og han har ikke tillit til at dommeren har avsagt kjennelsen uavhengig og upartisk.

I tillegguttalelse datert 17. desember 2020 har klager blant annet uttalt følgende:

Dommeren spurte han spørsmålet «vil det bli noe bedre om du får en dom?», hvilket umiddelbart utløste smil og tilfredshet hos samtlige på motpartens side. Dette har dommeren unnlatt å nevne i sin kommentar til klagen. Det ble sendt små subtile tegn og utvekslet blitt mellom dommer og motpartens prosessfullmektig, som var lett å lese av kroppsspråket.

Spørsmålet om saken gjaldt brudd på kjøpekontrakten ble ikke fremsatt før helt på slutten av siste dag. Dommerne har argumentert for at de måtte ta rede på så mye innledningsvis, så han finner det merkelig at dette spørsmålet ikke dukker opp før 15 minutter før retten heves.

Dommeren snakker ikke sant om dommer D sin samtale med motparten. Ingen av de øvrige dommerne var å se i kantina da han kom dit og observerte D i samtale med motparten. Etter samtalen tok D med seg maten sin til et annet sted, noe som kunne være det stedet dommerne inntok sitt måltid.

Ad lagdommer C

Klagen gjelder brudd på Etiske prinsipper for dommeratferd pkt. 1-7 og 9-11.

Klagen dreier seg om non-verbale uttrykk/kroppsspråk. Dommeren hadde positiv holdning/kroppsspråk til ankende parter og prosessfullmektig med smil og nikk. Det var også fravær av spørsmål til ankende parter eller prosessfullmektig. Samtidig hadde dommeren negativ holdning/kroppsspråk til ankemotpart. Det var fravær av smil og nikk, alvorlig mine med kritiske blikk og smale/hatske øyne og rynking av øyebryn/panne. Dommeren var verbalt aggressiv og arrogant. Dommeren fremsatte flere kritiske spørsmål til både han og prosessfullmektig, fremsto ikke objektiv. Dommeren var forutinntatt, fremviste frekk/freidig og aggressiv fremtoning og var verbalt «glefsende» og utålmodig.

Dommeren nærmest angrep hans prosessfullmektig i innledningen. Dommeren avbrøt, argumenterte og kverulerte på en hektisk/utålmodig måte med prosessfullmektigen om hvorvidt man kan på en dom som påstått. Prosessfullmektigen svarte rolig. Det gikk noe tid til denne kveruleringen i starten, med økende aggresjon/irritasjon over hans advokat. Hans advokat fastholdt sitt standpunkt. Deretter gikk saken som beskrevet overfor med tydelig partisk opptreden i positiv retning motparten. Det fremsto som at dommeren allerede på dette tidspunktet hadde bestemt seg for utfallet i saken.

Dommeren stilte flere spørsmål til hans prosessfullmektig som angikk han direkte, som «hva og hvordan han tenkte». Dommeren snakket over hodet på han ved flere anledninger, som om han ikke var til stede.

Videre var dommeren veldig opptatt av hva motparten hadde sagt i anken. Dommeren var ikke opptatt av å se hen til fakta som viser at det motparten sa i anken var noe annet enn hva som ble sagt i tingretten, samt at det var store sprik i hva som ble fremsatt i motpartens ulike prosesskriv. De få spørsmål han fikk var av utelukkende kritisk karakter, som «hva har du gjort?» og «hva har du deltatt på?». Det var da snakk om dugnader som ikke hadde relevans for saken. Dommeren viste uvilje til å se på de faktiske anførsler fra de ankende parter.

Dommeren var utelukkende opptatt av å fremstille han som en syndebukk for at saken hadde havnet i domstolen.

Det er ikke påvist bekjentskap mellom dommeren og motparten, men med tanke på at dette gjaldt for de øvrige dommerne er muligheten absolutt til stede også for denne dommeren. Han har ikke tiltro til at dommeren har avgjort saken uavhengig og upartisk.

Motparten, motpartens prosessfullmektig og vitne fikk holde på hele første dag i retten med å fremsette injurier og feilaktige påstander som ikke hadde relevans for saken, uten at dommeren fulgte opp, grep inn eller utfordret dem. Det er helt uforståelig at domstolen ble brukt som arena for skittkasting og mobbing, der det ble tillatt personangrep og injurier i stor stil.

Dommeren virket uforberedt og til å ikke ha satt seg inn i saken. Dommeren etterlyste gjentagende ganger flere bestridelser fra hans side, til tross for at disse klart fremgikk av tidligere prosesskriv og tingrettens dom.

I tilleggssuttalelse datert 17. desember 2020 har klager blant annet uttalt følgende:

Et vitne på den andre dagen fremsatte en meget alvorlig injuriene påstand om at han «skal ha kommet med trusler slik at folk ble sykmeldt». Det er riktig at han fikk avgi ytterligere forklaring etter vitneførselen. Her tok han opp at det var fremsatt en meget grov injurie som ikke hadde rot i virkeligheten, og at dommerne lot dette passere uten å forsøke å ta rede på hva disse «truslene»

skal ha gått ut på. Da han tok dette opp så sa dommeren at «dette kunne hun ikke huske». Dommeren snakker heller ikke sant om at prosessfullmektigen hans ikke reagerte. Prosessfullmektigen reagerte spontant med «nei, nei, nå får det være nok», og fikk med dette alle dommerens oppmerksomhet.

Et vitne svarte «husker ikke» på et spørsmål fra hans prosessfullmektig. Da prosessfullmektigen stilte oppfølgingsspørsmål om dette, ble prosessfullmektigen avbrutt av dommeren med at «han har jo sagt at han ikke husker».

Eksempler på injurier og feilaktige påstander lagmannsretten burde ha grepet inn overfor var påstander om at han «har for vane å gå til sak mot de som er uenige med han», at han «måtte slutte i jobben fordi han røk uklar med arbeidsgiver», at regnskapsføreren «sa opp avtalen med velforeningen fordi han ikke betalte regninger» og at han «hadde sagt at han selv skulle ha ansvar for kummer tilhørende vann og avløp», samt uttalelsen om trusler gjengitt overfor. Hvorfor prosessfullmektigen ikke reagerte på de øvrige uttalelsene vet han ikke, men hans oppfatning er at prosessfullmektigen ble satt ut etter å ha blitt «blåst overende» i en meget lang diskusjon om hvorvidt saken hørte hjemme i domstolen. Allerede i den første pausen ga prosessfullmektigen uttrykk for at det virket som at dommerne hadde bestemt seg i saken.

Dommeren var krass/ufin, utålmodig, irritert og agitert over ikke å få hans prosessfullmektig med på sitt resonnement, noe som endte med at dommeren oppgitt seig ned i stolen, la armene i kors og fortsatte å kverne på utsagnet «men kan man få dom for det?». Utsagnet ble repetert mange ganger. Dommeren avbrøt hans prosessfullmektig flere ganger, og samtlige avbrytelser var repeterende uttalelser. Dette var ikke en faglig diskusjon. Dommeren var forutinntatt og forsøkte å overbevise prosessfullmektigen. Det stemmer heller ikke at han hadde vansker med å følge resonnementet, han forsto meget godt hva som skjedde og hva som ble sagt.

Det er også påfallende hva retten har valgt å ta med fra vitnenes forklaringer i kjennelsen, herunder at retten har tatt inn 1 av 7 vitneutsagn og da det ene vitnet som fremstille han i et dårlig lys. Han ser dette i lys av at dommerne hadde bestemt seg i saken. Retten har også kun brukt etternavn på dette vitnet, men det var to vitner med dette etternavnet. Her har retten forsøkt å skape tvil om hvilket vitne som har uttalt seg.

I tilleggssuttalelse av 4. januar 2021 opplyser klager å ha foretatt undersøkelser i forhold til bekjentskap/vennskap mellom dommeren og ankende parter. Han mener dommeren er frisørkunde hos en av motpartene. Dette ble ikke opplyst av retten da habilitetsspørsmål ble tatt opp, noe som etter hans syns er meget kritikkverdig.

I tilleggssuttalelse av 12. januar 2021 opplyser klager at dommeren er venn at den ene partens arbeidsgiver. Han vil også nevne at denne parten ikke var å se i retten før lagmannsrettens behandling. Parten var fraværende i samtlige tidligere tre rettsdager i tingretten. Det første som slo han da parten dukket opp i lagmannsretten var at det var merkelig. Etter å ha sett og funnet ut om bekjentskap og vensskap er han ikke forundret lenger.

I tilleggssuttalelse datert 17. desember 2020 om alle tre klagene har klager blant annet uttalt følgende:

Med bakgrunn i det som er fremkommet fra dommernes samstemte uttalelser, er det en del ting han ønsker å rette søkelyset på.

Det er kritikkverdig at det ikke ble tatt lyd- og bildeopptak av parts- og vitneforklaringer, slik det fremgår av tvisteloven at skal gjøres.

Dommerne hevder at det i saksforberedelsen ble avdekket tvil om prosessforutsetningene. Saksforberedende dommer avdekket ikke noe slikt, ifølge rettsbok datert 28. april 2020. Et halvt år senere var det derimot ingen tvil blant dommerne. Samtlige dommere var enige om at saken ikke hørte hjemme i domstolene, og brukte tid på å argumentere og diskutere med hans prosessfullmektig, som ble anklaget for å ha bragt saken inn for rettsapparatet. Påfallende nok var dette helt i tråd med ankende parts nye påstand, en påstand som var helt forskjellig fra anken som ble inngitt i mars 2020. Dette kan tyde på at motpartens advokat har hatt dialog med dommerne og at de har blitt enige på forhånd. Man kan også spørre seg om hvorfor det ble brukt to dager i retten på en sak der dommerne allerede hadde bestemt seg, og hans klare oppfatning er at dette ble gjort for å skape et skinnbilde av at saken liksom ble behandlet. Slik han ser saken, er det overveiende sannsynlighet for at en dommer her ville hjelpe sin advokat-venn med å bli «renvasket» for det kontraktsbrudd som tingretten hadde dømt motparten for, og som advokaten var medvirkende årsak til grunnet juridisk bistand til motparten også på et tidligere tidspunkt.

Lagdommerne har også omdefinert saken fra en sak om «avtalerett» til å være en «tvist i nabolag». Rettens leder oppgitt så en tredje variant i sin uttalelse til utvalget, hvor saken angis å gjelde «organisering av drifts- og vedlikeholdsansvar». Ved å endre saken til en «tvist» gjør dommerne et helt klart forsøk på å smuldre opp og bagatellisere saken.

Det er påfallende hvor enige dommerne er om deler av uttalelsene til klagen. Uttalelsene om at «saken var spesiell» og «omhandlet kompliserte prosessuelle spørsmål» står sterk i kontrast til at dommerne endret saken til «tvist i nabolag». Det er dog ikke overraskende med tanke på at det var B s gode venn som hadde fokusert på dette i sitt foredrag.

Innklagede – kst. lagdommer D – har i hovedsak vist til følgende:

Saken var spesiell og hun huser den godt. I saksforberedelsen ble dommerne i saken oppmerksom på at det var tvil om hvorvidt de absolutte prosessforutsetningene i tvl. § 1-3 var oppfylt, og rettens leder tok opp dette innledningsvis.

Underprosedyren ble det stilt flere spørsmål til klagers prosessfullmektig fra alle dommerne i saken, særlig knyttet til spørsmålet om rettslig interesse. Dette forløp som en faglig diskusjon som var nødvendig for å forstå anførselene i saken. Det ble stilt spørsmål til partene på begge sider. Det var imidlertid klager som hadde bragt saken inn for domstolene, og det er derfor naturlig at det ble stilt flere spørsmål til denne siden.

Når det gjelder klagers påstand om at lagmannsrettens tre dommere i saken ikke grep inn og stanset personangrep og injurier, vil hun bemerke at slik hun opplevde det ikke fant sted noen personangrep fra den ankende parts side som beskrevet av klager. Klagers prosessfullmektig reagerte heller ikke på slik opptreden i retten.

Klager påstår at hun skal ha hatt en «lengre hyggelig passiar» med en av de ankende partene i kantina. Dette medfører ikke riktighet. En slik samtale har ikke funnet sted, og hun har heller ikke kjennskap til noen av partene i saken. Hun kjenner heller ikke til forhold som gjorde noen av dommerne i saken inhabile.

De øvrige svært negative karakteristikene av henne og de øvrige dommerne kjenner hun seg ikke igjen i, og avstår fra å kommentere.

Innklagede – lagdommer B – har i hovedsak vist til følgende:

Saken omhandlet kompliserte prosessuelle spørsmål, og dette ble naturlig nok et tema under ankeforhandlingene.

Klager har anført at han hadde bestemt seg på forhånd, ved at han aktivt argumenterte med prosessfullmektigen om hvorvidt man kan få dom som i tingretten. Han husker denne utvekslingen godt, og han stilte aktivt spørsmål om hvilken virkning en dom i tråd med påstanden vil få for klager. Han antar at det er dette klager kan ha oppfattet som om at han hadde tatt standpunkt i saken underveis.

Klager har videre anført at han ikke hadde satt seg inn i saken fordi han stilte spørsmål ved om saken gjaldt brudd på kjøpekontrakt. Dette har vært ledd i samme problemstilling, nemlig i et forsøk på å avklare hva som utgjorde rettskravet og tvistegjenstanden i saken.

Videre anfører klager at han har et nært vennskap til motpartens prosessfullmektig. Dette stemmer ikke. De er riktignok venner på Facebook, og det kan tenkes at han har trykket «like» på innlegg, men det har han ikke klart å spore opp. Han anser seg som klart habil til å dømme i saken. Han kjenner forøvrig ikke til omstendigheter som gjorde øvrige dommere inhabil til å dømme i saken.

Klagers beskrivelse av kst. lagdommer D s samtale med en av de ankende parter i en lunsj er ikke korrekt. Dommerne spiste lunsj sammen, og de oppholdt seg kun i kantinen i kort tid for å handle mat.

Han viser for øvrig til uttalelsene fra de øvrige innklagede dommernes merknader hva gjelder manglende inngripen i anførte personangrep og injurier, som han slutter seg til.

Øvrige karakteristikker av han og de øvrige dommerne som omhandler blikk, kroppsspråk og atferd i retten er helt uten grunnlag, og han finner ikke grunn til å kommentere dette nærmere.

Innklagede – lagdommer C – har i hovedsak vist til følgende:

Hun var rettens leder og husker ankeforhandlingen godt. I saksforberedelsen før ankeforhandlingen ble det avdekket at det var tvil om de absolutte prosessforutsetningen i tvl. § 1-3 var oppfylt. Dette var ikke problematisert i anken, og bare i liten grad i tingretten. Innledningsvis tok hun som rettens leder opp at lagmannsretten stilte spørsmål ved hva som var rettskravet i saken, hva som var den aktuelle rettslige interesse i saken og om de ordinære domstolers kontra jordskifterettens kompetanse til håndteringen av spørsmålet i saken. Han ba derfor om at prosessfullmektigene belyste disse spørsmål under ankeforhandlingen.

I forkant av prosedyrene ble forholdet til tvisteloven § 1-3 igjen adressert av henne. Under prosedyren til klagers advokat ble det stilt flere spørsmål både fra henne og de øvrige dommeren for å klargjøre anførselene. Fra hennes side opplevde hun diskusjonen med klagers advokat som en faglig diskusjon om et vanskelig sivilprosessuelt spørsmål. Det er imidlertid ikke vanskelig å forstå at det for partene ikke var helt enkelt å henge med og at det opplevdes som om man snakket om noe annet enn sakens materielle hovedspørsmål.

Erfaringsmessig stilles det i varierende grad spørsmål til prosessfullmektigene i ulike sakstyper for lagmannsretten. Dette var en spesiell sak som krevde flere spørsmål og større grav av klargjøring av anførsler enn i de fleste andre saker, og det var flere spørsmål til klagers prosessfullmektig enn til motparten. Hun stilte imidlertid også spørsmål til motparten og motpartens prosessfullmektig.

Når det gjelder klagers påstand om at lagmannsrettens tre dommere i saken ikke grep inn og stanset personangrep og alvorlige injurier, bemerker hun følgende: Det ville vært enklere å inngi tilsvar dersom disse utsagn var underbygget med konkrete eksempler på hvilke påstander lagmannsretten burde ha grepet inn overfor. I tillegg bemerker hun at klagers prosessfullmektig ikke reagerte på noe som anføres å være mobbing og injurier under ankeforhandlingen. Klager

fikk også etter endt vitneførsel avgi ytterligere forklaring. Generelt kan det sies at det var noe ulik oppfatning mellom partene om sakens faktiske side. Sannhetsgehalten i det parter og vitner forklarer under avlagt sannhetsforsikring er derfor en del av bevisbedømmelsen.

De svært negative karakteristikene av henne og de to øvrige dommerne kjenner hun seg ikke igjen i, og avstår fra å kommentere. Hun kjenner heller ikke til forhold som gjorde noen av dem inhabil til å dømme i saken.

Det stemmer forøvrig ikke at hun er frisørkunde hos en av motpartene.

Prosessfullmektig – advokat F – har i hovedsak uttalt følgende:

Det var og er ikke han bekjent noe som skulle tilsi at de innklagede dommeren var inhabile ved behandlingen av saken.

Det uheldige i saken var at prosessuelle innsigelser mot behandling av saken ikke ble reist før under selve ankeforhandlingen i lagmannsretten. Ankende part hadde ikke anført manglende rettslig interesse verken i anke eller i saksforberedelsen før ankeforhandlingene. Dersom dette hadde vært løftet frem tidligere ville man kunne fått dette belyst skriftlig og grundig i god tid før berammet ankeforhandlinger, og kunne potensielt spart vesentlig sakskostnader.

Ved at det ikke ble løftet frem tidligere, ble det nok stilt flere kritiske spørsmål til saksanlegg enn det som er vanlig. Det var ikke et problem for han som prosessfullmektig, men han skjønner at det kunne bli oppfattet som veldig pågående og ensidig for klager.

Prosessfullmektig – senioradvokat G – har i hovedsak uttalt følgende:

Han kan slutte seg fullstendig til lagdommernes bemerkninger til klagen, og han kjenner ikke igjen de karakteristikker som fremkommer av klagen. Ankeforhandlingen ble gjennomført på en ryddig og god måte, og lagmannsretten sørget for å belyse sakens prosessuelle spørsmål, blant annet gjennom relevant spørsmålsstilling til prosessfullmektigene. Klagen synes reelt sett å være et uttrykk for skuffelse etter mottak av lagmannsrettens avgjørelse, se datering på henholdsvis kjennelse og klage.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Partene er orientert om retten til å forklare seg muntlig for utvalget. Klager har i brev av 12. januar 2021 bedt om å få forklare seg muntlig for utvalget. Utvalget har ikke funnet grunn til å innkalle verken klager eller dommerne til muntlige forklaringer. Etter utvalgets syn er de forhold som tas opp i klagen godt nok belyst uten muntlig forklaring fra partene, og muntlige forklaringer anses dermed som åpenbart unødvendig.

Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 første ledd.

En viktig begrensning i utvalgets myndighet følger av bestemmelsen i domstoloven § 236 fjerde ledd, hvor det er bestemt at utvalget ikke kan vurdere forhold som kan brukes som grunnlag for anke eller gjenåpning. Dette gjelder for eksempel innsigelser mot dommeres beslutninger i forbindelse med saksbehandlingen, prosessledelsen eller innvendinger mot selve rettsavgjørelsen. Det er uten betydning om ankeadgangen er benyttet eller ikke.

Klager har anført at dommerne i kjennelsen ensidig har tatt stilling til realiteten i saken, at kjennelsen bærer preg av å være et bestillingsverk, at dommerne i kjennelsen har omdefinert hva saken gjelder, at ikke alle faktiske forhold er omtalt i kjennelsen og at «realiteter» som er behandlet i kjennelsen dreier seg om usannheter og injurier fra motparten. Videre er det anført at dommerne var inhabile i saken og at hans prosessfullmektig ikke fikk spurt ut motparten i tilstrekkelig grad.

Dette er et forhold som kan brukes som ankegrunn og som utvalget derved ikke kan vurdere. Denne delen av klagen avvises.

Klagen er for øvrig omfattende og retter seg mot en rekke forhold. Tilsynsutvalget oppfatter at de sentrale anførselene er at dommerne var forutinntatte/partiske, at dommerne ikke likebehandlet parter og prosessfullmektiger, at dommerne var uforberedte, at dommerne ikke grep inn overfor usannheter og injurier fra motparten, at det ikke ble vist tilbørlig respekt overfor klager ved utformingen av kjennelsen, at ankeforhandlingen ikke ble tatt opp på lyd og bilde og at dommerne ikke informerte om relasjoner til andre aktører i saken.

Dette er forhold som utvalget kan vurdere. Klagen retter seg dels mot alle dommerne og dels mot den enkelte dommer. Utvalget finner imidlertid ikke grunn til å dele behandlingen i forhold til den enkelte dommer som er innklaget og de enkelte klage punkter behandles derfor samlet for alle tre.

I forarbeidene til domstolloven kap. 12, er det nærmere beskrevet hva som skal være retningsgivende for utvalgets vurdering av dommeratferd.

Utvalget viser bl.a. til Ot.prp. nr. 44 (2000-2001) side 199 hvor følgende er uttalt:

”God dommerskikk har å gjøre med hvordan en dommer utfører sine oppgaver. God dommerskikk er knyttet til en rekke forhold. For det første vil dommerens opptreden i retten være gjenstand for vurdering. I den forbindelse kan spørsmål om møteledelse, opptreden overfor parter, vitner og andre aktører være av betydning. Videre vil spørsmål om brudd på god dommerskikk kunne komme inn i forbindelse med vurdering av hvordan saksbehandlingen utføres, herunder om dommeren opptrer sendrektig, er dårlig forberedt til møter og mangler organisering av forberedelsen til rettsmøter osv.”

Videre viser til NOU 1999:19 side 326, hvor følgende er uttalt:

”Dette innebærer bl.a. at grov, ubehøvet opptreden fra en dommers side i et rettsmøte vil kunne gjøres til gjenstand for disiplinær forfølgning. Det samme må gjelde (andre) utslag av slett møteledelse...”
 ... Videre må bruk av unødvendig sterke ord og uttrykk i rettslige avgjørelser kunne føre til disiplinærtiltak, når de ord /uttrykk som er brukt er egnet til å virke klart sårende eller infamerende.”)

Det er en viktig rettesnor for Tilsynsutvalget om det er påvist forhold som er egnet til å svekke tilliten til domstolene og dommerne, jf. Ot.prp. nr. 44 (2000-2001) side 174.

Tilsynsutvalget har lagt til grunn i sin praksis at det må være påvist konkrete forhold, f.eks. i form av krenkende utsagn eller annen klanderverdig opptreden fra dommerens side, for at utvalget skal kunne reagere med disiplinærtiltak. Tilsynsutvalget kan ikke se at slike forhold er sannsynliggjort i denne saken. Det vises til at klagers anførsler er bestridt av dommerne i den grad de er kommentert. Dette støttes av uttalelsen til prosessfullmektigen til de ankende parter. Han har blant annet uttalt at han ikke kjenner seg igjen i de karakteristikkene som fremkommer i klagen

og at ankeforhandlingen ble gjennomført på en ryddig og god måte. Spørsmålene som ble stilt fra dommerens side var relevante for å belyse sakens prosessuelle spørsmål. Uttalelsen fra klagers prosessfullmektig gir heller ikke støtte til anførselen om at det foreligger brudd på god dommerskikk.

Anførselen om manglende likebehandling og at dommerne var forutinntatte/partiske synes i stor grad å ha sammenheng med at det under ankeforhandlingen var et betydelig fokus på om vilkårene for å behandle saken etter tvisteloven § 1-3 var oppfylt. Dette temaet hadde i liten eller ingen grad vært belyst under saksforberedelsen. Utvalget har forståelse for at klager som følge av dette opplevde at temaet for sakens behandling i lagmannsretten ble noe annerledes enn det han hadde forventet. Videre har utvalget forståelse for at klager opplevde at saken fikk en slagside som følge av gjentatte spørsmål til hans prosessfullmektige knyttet til om prosessforutsetningene var oppfylt. På bakgrunn av uttalelsene fra dommerne og de to prosessfullmektigene, lagmannsrettens kjennelse og hvordan temaet var behandlet i saksforberedelsen, mener utvalget at det var naturlig at spørsmålet ble viet betydelig plass under ankeforhandlingen. Herunder mener utvalget at det fremstår som naturlig at disse spørsmålene i første rekke ble stilt til klagers prosessfullmektig, som hevdet at prosessforutsetningen var oppfylt. Utvalget kan således ikke se at fokuset på dette temaet var et utslag at dommerne var partiske eller forutinntatte. De gjentatte spørsmålene til klagers prosessfullmektig kan heller ikke sees å innebære en manglende likebehandling av partene og aktørene i saken som er strid med reglene for god dommerskikk.

Tilsynsutvalget finner det ikke sannsynliggjort at dommerne har opptrådt kritikkverdig gjennom måten de stilte spørsmål til klager og klagers prosessfullmektig. Det er således ikke påvist at noen av dommerne, verbalt eller nonverbalt, opptrådte krast, ufint eller aggressivt på en slik måte at det fremsto krenkende eller gav grunn til å stille spørsmål ved dommerens nøytralitet. Dette gjelder også gjennomføringen av ankeforhandlingen for øvrig.

Klager har anført at de ankende parter, deres prosessfullmektig og vitner fikk fremsette usannheter og injurier overfor klager uten at dommerne grep inn. Klager har særlig vist til følgende utsagn:

Klager har kommet med trusler slik at folk ble sykmeldt

Klager har for vane å gå til sak mot de som er uenige med han

Klager måtte slutte i jobben fordi han røk uklar med arbeidsgiver

Regnskapsfører sa opp avtalen med velforeningen fordi klager ikke betalte regninger

Klager har sagt at han selv skulle ha ansvar for kummer tilhørende vann og avløp

Tilsynsutvalget har ikke mulighet til å vurdere i hvilken grad disse utsagnene medfører riktighet. For utvalgets avgjørelse er det uansett hverken nødvendig å ta stilling til dette eller om utsagnene faktisk har falt slik klager hevder. Utvalget viser i denne sammenheng til at parter og prosessfullmektiger har et forholdsvis vidt spillerom når det gjelder forklaringer og utsagn i retten. Det skal således mye til før en dommer kan klandres for ikke å gripe inn. Herunder skal det nevnes at det for en dommer kan være vanskelig å vurdere om utsagn som blir fremsatt er sanne og ikke minst om de er relevante for det spørsmål som er til behandling. Utvalget kan ikke se at de utsagn klager viser til er av en slik karakter at dommerne hadde en plikt til å gripe inn. Ved vurderingen er det også sett hen til at klager etter at bevisførselen var avsluttet fikk ordet og anledning til å kommentere de forklaringer som var gitt.

Klagers anførsel om at dommerne var dårlig forberedt er ikke sannsynliggjort.

Tilsynsutvalget kjenner ikke årsaken til at det ikke ble tatt lyd- og bildeopptak av parts- og vitneforklaringer, men antar at dette har sammenheng med at domstolen mangler nødvendig teknisk utstyr til å gjennomføre dette. Utvalget kan uansett ikke se at dette er et forhold som kan medføre disiplinærreaksjon overfor dommerne.

Klagers anførsel om at dommerne var inhabile faller utenfor det utvalget har anledning til å vurdere, jf. ovenfor. Utvalget har likevel anledning til å vurdere anførselen om at dommerne har holdt tilbake informasjon om nære relasjoner til aktører og parter i saken. Klager har vist til flere slike relasjoner, uten at utvalget kan se at disse er sannsynliggjort. Utvalget kan i alle tilfelle ikke se at det er påvist at dommerne bevisst har holdt tilbake opplysninger om slike nære relasjoner som det forventes at det opplyses om.

Endelig har klager anført at det ikke er vist tilbørlig respekt overfor klager ved utformingen av kjennelsen. Anførselen er i liten grad konkretisert. Utvalget finner det uansett klart at kjennelsen ikke inneholder utsagn som er egnet til å virke klart sårende eller infamerende overfor klager.

Etter dette finner utvalget ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor lagdommer B , lagdommer C og kst. lagdommer D.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder forhold tilsynsutvalget ikke har anledning til å vurdere.
2. Det foreligger for øvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor lagdommer B , lagdommer C og kst. lagdommer D.